GABRIELA VIOLETA ADAM

DOCUMENTAREA CONȚINUTURILOR SEMANTICE REDATE INTERJECȚIONAL ÎN *ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN II*[*]

1. *Chestionarele Atlasului lingvistic român* au programat o serie de conţinuturi semantice care pot fi sau sunt redate prin clasa lexico-gramaticală a interjecţiei. Alegerea acestor probleme lexicale nu este deloc întâmplătoare, ele fiind motivate, pe de-o parte, de preocupările lui Sextil Puşcariu cu privire la cuvintele onomatopeice, iar, pe de altă parte, de experienţa anchetelor prin corespondenţi şi de anchetele de probă[1] ale *Atlasului lingvistic român*, realizate la sfârșitul anului 1929 și începutul anului 1930 de către cei doi anchetatori, Sever Pop şi Emil Petrovici.

1.1. Studiul lui S. Puşcariu, *Din perspectiva dicţionarului*, I. *Despre onomatopee în limba română*[2], publicat în DR I, 1920–1921, se constituie, pentru *Chestionarul* ALR II, ca un articol-program în documentarea conţinuturilor semantice interjecţionale, prin:

a. tipologizarea onomatopeelor (*interjecţii primare* – sunetele reflexe (strigăte de durere, mirare, bucurie etc.), a cuvintelor imitative (cuvinte prin care chemăm/ alungăm animalele sau cuvintele din graiul copiilor) şi a *onomatopeele* „*spontane*" (cuvintele care păstrează „toate semnele caracteristice ale creării imediate" (Puşcariu 1920–1921, p. 81)[3]);

b. delimitarea celor mai frecvente trăsături comune onomatopeelor (inserarea în grupurile consonantice prin care se imită sunetele a unui *â*: *bz̄ – bâz*, *br̄ – bâr*; adăugarea unei consoane oclusive tulpinii onomatopeice cu scopul lungirii duratei exclamaţiei: *ps – pst*, *hor – horp*; rotacizarea tulpinii onomatopeice: *bz – brz*; nazalizarea tulpinii onomatopeice: *bâz-âi* şi *bonz-ălău*; reduplicarea: *fâş*, *fâş*);

[*] Această lucrare a fost elaborată în cadrul ***Grantului de cercetare realizat cu sprijin financiar din Fondul Recurent al Donatorilor, aflat la dispoziţia Academiei Române şi gestionat prin Fundaţia „PATRIMONIU" GAR-UM-2019-I-1.5-5***: *Biblioteca digitală a răspunsurilor la Chestionarele Muzeului limbii române*. *Sistem integrat de gestiune și metadatare* (BIBLIO-MLRom), Contract numărul 459C din 15.10.2019.

[1] Vezi, în acest sens, Adam 2019, p. 37–51 şi Vlasin 2019, p. 288–298.

[2] Articolul este republicat în limba franceză în Puşcariu 1937, p. 319–351; vezi și Puşcariu 1974, p. 170–195.

[3] GALR I, deşi atribuie interjecţia limbii vorbite, consideră că aceasta nu are un caracter spontan, interjecţiile aparţinând unui inventar deja existent: „În marea lor majoritate, interjecţiile nu sunt «creaţii spontane», produse odată cu starea care le-a generat, deşi exprimarea lor poate avea un caracter spontan, uneori involuntar, fiind aproape concomitente cu reacţiile pe care le semnalează. Interjecţiile aparţin unui inventar deja existent, cuprinzând forme mai mult sau mai puţin stabile, convenţionalizate, majoritatea dintre ele specifice unei limbi date" (GALR I, 2008, p. 657). Or, aceste două ipoteze expuse în tratatul de gramatică sunt infirmate de limba vorbită, consemnată de atlasele lingvistice ale limbii române şi de textele dialectale. Vezi, în acest sens, ALR I, ALR II și ALRT II.

DACOROMANIA, serie nouă, XXV, 2020, nr. 2, Cluj-Napoca, p. 161–172

BDD-A31544 © 2020 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 05:09:51 UTC)

c. din perspectiva schimbărilor fonologice, onomatopeele, asemenea celorlalte cuvinte din sistemul lexical al limbii, sunt guvernate de „aceleaşi două principii conducătoare: principiul clarităţii, care caută să menţină nealterată forma expresivă, şi al economiei de puteri, care modifică combinaţiile de sunete spre a înlesni pronunţarea lor cu cel mai mic efort posibil”[4] (Pușcariu 1920–1921, p. 93).

1.2. În textul primului chestionar al *Muzeului Limbii Române*, *Chestionar pentru un atlas lingvistic al limbii române*, I. *Calul*, pot fi regăsite o serie de întrebări care presupun un răspuns interjecţional (sau verbal-interjecţional): 86. *Să se însemneze cu pronunţarea dialectală şi*, *arătându-se şi deosebirea de înţeles*, *cuvintele prin care se exprimă diferitele glasuri ale calului*: *calul nechează – rânchează – mihoe(şte) – face mihoho – horcăne – huhurează – forăe*, *foroe*, *fărnăe*, *sforăe*, *sfornăe – strănută – străfită*, *străfigă*; 87. *Cum face calul când simte lupul? Când e flămând sau setos? Când e nerăbdător? Când se sparie? Cum face iapa când îşi cheamă mânzul? Cum face mânzul când cheamă iapa? Cum face armăsarul când vede iapa? Dar iapa când vede armăsarul?*; 88. *Alte cuvinte care imită glasul calului*, *cu explicaţia lor?* (Chestionarul I. *Calul*, p. 17).

1.3. Chestionarul anchetelor de probă ale *Atlasului lingvistic român II* extinde cercetarea acestor conţinuturi semantice, aici regăsindu-se documentată clasa lexico-gramaticală a interjecţiei prin două tipuri de întrebări:

a. Cum chemi (strigi)/Cum alungi un necuvântător?: 1985. *Cum se strigă la câne*? *Cum îl chemi*? (*cuţu-cuţu*); 1986. *Cum se alungă cânele*? (*ciba*, *chişt*); 1995. *Cum se strigă pisica*? (*miţ*); 1996. *Cum se alungă pisica*? (*şiţ*); 2048. *Cum se strigă raţele*? (*rícă-rícă*); 2049. *Cum se alungă* [raţele]? (*rîţă*) etc.;

b. Cum face (strigă)…?: 1825 *Cum face* [calul]?; 1868. *Cum face* [catârul]?; 2076. *Cum fac* [ciorile]? (*gę-gę*); 2030. *Cum face găina când îşi cheamă puii*?; 2031. *Cum face găina când vine uliu*[*l*]?; 2050. *Cum fac raţele* (*strigătul lor*)?; 2085. *Cum face* [piţigoiul]?; 2379. *Cum strigă* [vipera]?; 2390. *Cum strigă* [brotacul]?; 2382. *Cum face* [şopârla]? etc.

1.4. În textul *Chestionarului Atlasului lingvistic român II*, conţinuturile semantice redate interjecţional (sau verbal) sunt documentate onomasiologic indirect, prin intermediul a trei tipuri de întrebări[5]:

a. Cum chemi (strigi)/Cum alungi un necuvântător?: 6031. *Cum se strigă câinele*?; 6031. *Cum se alungă* [câinele]?; 5482. *Cum chemi calul*?; 5483. *Cum alungi calul*? etc.;

[4] S. Puşcariu relevă că aceste principii nu exclud accidentele fonetice, cazurile de disimilare sau metatezele (Pușcariu 1920–1921, p. 95–96).

[5] Documentarea indirectă a unor conținuturi interjecționale se realizează și în *Chestionarul ALR I*: 346 *Cum se cheamă* (*strigă*) *bărbatul* (pl.)?, 347. *Cum se strigă la o femeie* (pl.)?, 351 *Cum se exprimă durerea?*. Ocazional, interjecții onomatopeice pot fi regăsite ca răspuns la o întrebare care documentează o formă verbală de tipul: 353. *Cum face clopotul de la biserică*?: *bắm-bắm, bíu-bíu, dau-dau, dáng-dáng-dáng, táŋg-táŋg, tíŋǵi-líŋǵi, tiŋ-tắŋg, tóŋgo-lòŋga, ʤín-ʤín* etc.; 1016. *Rândunelele ciripesc*: *ĉi-ĉi-ĉi, ĉíri-bíri, ĉiríc-ĉiríc, ĉiripíc-ĉiripíc, ḱírliţ-ḱírl̓iţ, fit' fiŕít', mórt-mórt* (ALR I).

BDD-A31544 © 2020 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 05:09:51 UTC)

b. Cum face (strigă)…?: 3258. *Cum face sacul plin când cade*? (*buf*); 4961. *Cum face ursul*? (*mormăie*); 5641. *Cum face găina când vine uliul*?, 5642. *Cum face cloşca când îşi cheamă puii*?; 5741. *Cum face curcanul*? (verb); 5742. *Cum face curcanul*? (onomatopee); 6220. *Cum fac broaştele*? (verb, onomatopee); 6222. *Cum face* [brotacul]? (verb, onomatopee); 6231. *Cum face şarpele*? (verb, onomatopee) etc.;

c. Cum se exprimă o stare?: 3252. *Cum se exprimă repulsiunea*? (*ptiu*), 3253. *Cum se exprimă neîncrederea*? (*hm*); 3254. *Cum se exprimă resemnarea*? (*de*); 3255. *Cum se aclamă*? (*ura*); 3256. *Cum se exprimă admiraţia*, *surpriza*, *mirarea*?; 3257. *Cum se exprimă bucuria*? etc.

2. Evaluarea acestor conținuturi semantice redate interjecțional se va realiza pentru fiecare din cele trei tipuri de întrebări documentate în *Chestionarul* ALR II[6].

2.1. Răspunsurile la întrebarea formulată în termenii *Cum chemi (strigi)/ alungi un necuvântător*? se realizează nu numai *lingvistic*, dar şi *non-lingvistic*[7]. Răspunsurile grupate în sfera termenilor lingvistici nu se redau exclusiv prin intermediul unei interjecţii, ci, ca răspunsuri, pot fi întâlnite forme verbale, forme substantivale, sintagme sau scurte enunţuri. Pentru a reliefa aceste conținuturi, vom avea în vedere patru chestiuni: 5492. *Cum chemi calul?* (ALR s.n., vol. II, h. 278); – 5483. *Cum alungi calul*? (ALR s.n., vol. II, h. 279) și 5731. *Cum se strigă gâștele*? (ALR s.n., vol. II, h. 378) – 5732. *Cum se alungă gâștele*? (ALR s.n., vol. II, h. 379).

2.1.1. Răspunsurile la întrebările: 5482. *Cum chemi calul?* (ALR s.n., vol. II, h. 278) – 5483. *Cum alungi calul*? (ALR s.n., vol. II, h. 279), pot fi grupate, din punctul de vedere al elementelor componente, astfel:

a. interjecții: *nę*; *prŝo*; *pr/ŝ*; *p/rŝå*; *phţ* (ALR s.n., vol. II, h. 278); *cū́ştl̓*; *dé*; *di̯ę̄*; *d''ī*; *hi*; *mᵘ̯ǫ́ĉi*; *nę̄*; *ni̯ę̄*; *nǭ* (ALR s.n., vol. II, h. 279);

b. interjecții reduplicate:

b_1. total: *ĉiric* ~; *di̯a* ~ ~ ~; *ǵa⌣ǵa*; *mǫ́ĉi̯* ~; *nę* ~ ~ ~; *nę̯a nę̯á*; *p/t/rŝo* ~; *păş păş* (ALR s.n. **2** /278); *díę̄⌣di͡ę̄*; *ha̯i̯t* ~ (ALR s.n., vol. II, h. 279);

b_2. parţial: *mǫ́ĉi⌣mó*, *mǫ́ĉi⌣mǭ* (ALR s.n., vol. II, h. 278);

c. grupări de două sau trei interjecții: *hái̯da nę́*; *nę⌣idę* (ALR s.n., vol. II, h. 278); *ńi̯ę̄⌣ho*; *ţúi̯⌣dę⌣ńę̄* (ALR s.n., vol. II, h. 279) sau interjecție + interjecție reduplicată *pŝrǫ⌣nę⌣nę*; *tp/ʀ⌣nę̯a⌣nę̯a⌣nę̯a* (ALR s.n., vol. II, h. 278);

d. interjecție reduplicată, cu inserarea unei interjecții simple: *ná⌣mă⌣ná*, *nę́⌣ho⌣nę* (ALR s.n., vol. II, h. 278); *nę̄⌣măi⌣nę̄* (ALR s.n., vol. II, h. 279);

e. interjecție reduplicată, cu inserarea unui substantiv comun/zoonim: *ná⌣cal⌣ná*; *ná⌣la⌣táta⌣na*; *ná⌣la⌣tái̯ca⌣ná*; *nę́ę́⌣i̯ápă⌣nę́ę́*; *ni̯ę́⌣ş́ărgǫ⌣ni̯ę* (ALR s.n., vol. II, h. 278); *nᵉ̯ę̄⌣mĩ̂zu⌣nᵉ̯ę̄* (ALR s.n., vol. II, h. 279);

f. interjecție reduplicată cu inserarea unui adverb: *ná⌣ìŝa⌣nā́* (ALR s.n., vol. II, h. 278);

---

[6] Am optat să păstrăm transcriere fonetică a interjecțiilor și onomatopeelor și modalitatea de ortografiere utilizată de E. Petrovici, iar pentru substantivele și verbele cu origine interjecțională am aplicat principiul literarizării.

[7] Răspunsurile non-lingvistice sunt reduse, ele apar ca o completare a modalității lingvistice de a chema/alunga un necuvântător: [îl chemi și] *prin fluierat* (*șuierat*) (ALR s.n., vol. II, h. 278).

BDD-A31544 © 2020 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 05:09:51 UTC)

g. interjecţie simplă/interjecţie reduplicată + substantiv comun/zoonim: *ná◡púi̯u*; *t/p/rüi̯o◡brę́azu*; *ná◡ná◡ná◡ná◡múrguli* (ALR s.n., vol. II, h. 278); *di̯i̯ă/ě◡cal*; *d''ī◡i̯ápă*; *di̯ē mui̯ére*; *di̯ē hǫántă*; *nę́á◡ccāl*; *nę́ā́◡harám*; *nę́a◡harámuli̯* (ALR s.n., vol. II, h. 279); sau interjecţie reduplicată, cu inserarea unei interjecţii simple + zoonim: *ná◡m^{a}◡ná◡súrului̯ę́* (ALR s.n., vol. II, h. 278);

h. interjecţie + adverb: *cîș'-iŋcólo d-acî̯*; *di̯i̯e d-acî*; *ná dę́-acólo*; *n^{e}ę́-ŋcólo* (ALR s.n., vol. II, h. 279);

i. zoonim: *múrgu◡múrgu* (ALR s.n., vol. II, h. 278);

î. zoonim + interjecţie: *bujǫ◡né*; *ĉíki◡nę́ę*; *píțu◡lę́ę*; *ț́écu◡nę*; *múrgule*, *tp/rĉu̯ ĉũ̯* (ALR s.n., vol. II, h. 278);

j. grup verbal + substantiv comun/zoonim: *vin^{O}◡la míne*, *púi̯ule*! *vin^{O}◡la míne*, *mĭ́zule*! (ALR s.n., vol. II, h. 278); *dú-t''ĕ/e*; *nā de plę́ácă*; *tréî◡la lóc* (ALR s.n., vol II, h. 279).

2.1.2. Cea de-a doua serie de răspunsurile la întrebările 5731. *Cum se strigă gâștele*? (ALR s.n., vol. II, h. 378) – 5732. *Cum se alungă gâștele*? (ALR s.n., vol. II, h. 379) ne indică o restrângere a claselor lexico-gramaticale din structura răspunsurilor înregistrate în cadrul anchetei:

a. interjecţii simple: *gúsu* (ALR s.n., vol. II, h. 378); *alí*; *gūs*; *hájā*; *hàli̯ę́*; *hîș*; *líbā*; *líbǫ*; *vāj* (ALR s.n., vol. II, h. 379);

b. interjecţii reduplicate:

b$_1$. total: *bóĉi ~ ~ ~*; *búlica ~*; *libá ~*; *líbă ~*; *gáñi ~ ~*; *gĭ́ri ~ ~*; *gúsu ~*; *húsi ~ ~ ~*; *ńę́◡ńę́*; *pá ~ ~ ~*; *tắșʲ◡tắșʲ◡tắșʲ◡tắșʲ* (ALR s.n., vol. II, h. 378); *ǵir ~*; *háli ~ ~ ~*; *háję̆◡hāję̆* (ALR s.n., vol. II, h. 379);

b$_2$. parțial: *líbă◡li*; *l'íbi ~ ~ l'i*; *hîsc-îsc-îsc-îsc* (ALR s.n., vol. II, h. 378);

c. interjecţii onomatopeice: *gr̯̄* (ALR s.n., vol. II, h. 379);

d. interjecţii onomatopeice reduplicate: *gĭ́r◡gîr◡gîr*; *gĭ́ri◡gîri◡gîri* (ALR s.n., vol. II, h. 379);

e. grupuri de două interjecţii onomatopeice: *hája◡ńę́* (ALR s.n., vol. II, h. 379);

f. interjecţie reduplicată, cu inserarea unui substantiv comun: *gúsu◡bă-trína◡gúsu* (ALR s.n., vol. II, h. 378);

g. interjecţie + substantiv: *hắli gĭ́scâ*; *híș◡libǫ́*; *uș◡gĭ́scă* (ALR s.n., vol. II, h. 379);

h. substantiv comun + substantiv comun: *gúsu◡mái̯ki*; *bobośéi̯i mámi*; *bobośéi̯* ~ (ALR s.n., vol. II, h. 378);

i. interjecţie onomatopeică + adverb: *gîr d-aícâ*; *gĭ́ri d-acîĭ́lę́ą*; *gū́z d-aśi* (ALR s.n., vol. II, h. 379).

2.1.3. Coroborând tipurile de răspunsuri primite pentru cele patru chestiuni, constatăm că acestea pot fi grupate astfel:

a. interjecționale (interjecții, interjecții reduplicate, interjecții onomatopeice, interjecții onomatopeice reduplicate);
b. substantivale (termeni specifici pentru necuvântătoare: *bobocei* (pl.), *cal*, *gâscă*, *iapă*, *mânz*, *pui*; termeni peiorativi: *hoantă*, *muiere*; substantive comune, desemnând persoane: *bătrâna*, *mama*, *maica*, *tata*, *taica*);

BDD-A31544 © 2020 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 05:09:51 UTC)

c. zoonimice (numele propriu al necuvântătorului: *Murgu*, *Pițu*, *Țecu*, *Șargo*);
d. verbale (*du-te*, *pleacă*, *treci* (la loc), *vino*).

Cele patru secvențe ale modalității de redare a conținutului semantic programat pot apărea independent una de cealaltă sau în combinații.

2.1.4. Din punct de vedere etimologic, constatăm că o parte dintre interjecțiile și onomatopeele înregistrate sunt creații realizate pe teren românesc, în timp ce, o altă parte este constituită de împrumuturi. Într-o situație specială se află termenul *liba* utilizat pentru chemarea/alungarea păsărilor de curte. Prin analogie cu forme de tipul *pui-pui*, principalele dicționare ale limbii române notează pentru etimologia formei *liba* (interj.) magh. *liba* 'gâscă' (DLR, MDA, DER, TDRG), fără a documenta, pe baza materialului dialectal, și valoarea substantivală a termenului.

2.1.5. Având în vedere ocurența formelor care indică modalitatea de a chema/alunga necuvântătoul, constatăm că lexemul *liba* apare în două contexte distincte: *interjecție*[8] (rezultată prin interjecționalizarea nominalului din limba de origine[9]) sau *substantiv* adaptat sistemului morfosintactic al limbii române. Într-o situație similară se află termenul *gusu* care poate fi regăsit atât ca interjecție (simplă sau reduplicată), cât și ca substantiv (*gúsu◡mái̯ki* (ALR s.n., vol. II, h. 378, pct. 36)).

3. Întrebările de tipul *Cum face (strigă)...* se individualizează în cadrul *Chestionarului ALR II* prin faptul că, sub același tip de întrebare, se programează:

a. o interjecție onomatopeică (5739. *Cum fac rațele*? (onomatopee), 5742. *Cum face curcanul*? (onomatopee));

b. un verb (5750. *Cum face porumbul*? (verb), 5741. *Cum face curcanul*? (verb));

c. sau sub aceeași problemă lexicală se documentează atât interjecția onomatopeică, cât și forma verbală (6185. *Cum face huhurezul*? (verb, onomatopee); 6192. *Cum prepelița*? (verb, onomatopee)).

3.1. Răspunsurile la întrebările care documentează o formă onomatopeică sunt unitare din punct de vedere lexico-gramatical. În general, sunt înregistrate trei categorii de interjecții onomatopeice, iar, ocazional, forme verbale sau construcții comparative:

a. interjecții onomatopeice (simple): c*r̄/u*, *g̨l̨g̨l̨g̨l̨g̨l̨g̨l̨*, *hî/ü*, *ululu*, *úl̨wl̨wl̨wl̨w* (chest. 5742);

b. intejecții onomatopeice reduplicate:

b$_1$. total: *'ac 'ac 'ac*, *áca áca*, *cr̄ cr̄*, *crā cār cār*, *cu/wa cw/u̯a*, *cvåc cvåc*, *big big big*, *bîca bîca*, *fíu̯ ~ ~ ~*, *gắ ga ga ga*, *ǵi ǵi*, *hác ~ ~ ~ ~*, *h/rî̯ă ~*, *i̯/rę̄ț i̯/ri̯ęț i̯/reț*, *keke ~*, *kę́ ~ ~*, *ę́u̯ ~ ~*, *mac mac*, *måc ~ ~*, *máca máca*, *marc ~*, *rắc ~ ~*, *u̯ac u̯ac*, *u̯ắc u̯åc u̯åc*, *u̯ę̆c ~ ~ ~*, *vág vag vag vac*, *vǭc/g ~ ~ ~ vǭc* (chest. 5739); *cọho*

[8] Pentru statutul interjecțional al lexemelor pledează unul din semnele specifice ale onomatopeelor: *reduplicarea*. Vezi DR I, p. 91.

[9] Termenul *liba*, utilizat cu valoare interjecțională în structuri de tipul *liba-liba*, *libă-libă-libă-li*, *libă-li* etc., formează o arie compactă ce cuprinde Crișana, nord-vestul Maramureșului și Transilvania (ALR s.n., vol II, h. 378); valoarea substantivală a termenului poate fi remarcată în structurile care redau cum se alungă necuvântătorul: *gắĉi̯◡**líbă***/pct. 172, *né̯◡**líbă**◡n**i̯ę̄***/pct. 316, *lib-afără,* ***líbă***/pct. 334 (ALR s.n., vol. II, h. 379).

BDD-A31544 © 2020 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 05:09:51 UTC)

cọho, *cr̥* ~ ~, *cr′ cr cr*, *crǫ́ crǫ crǫ crǫ*, *cōt cot cot*, *cu̯olt cu̯olt*, *dúl* ~ ~ ~, *gū gu gu*, *ĥor ĥor ĥor*, *họu* ~ ~ ~, *kir kir kir*, *kít* ~ ~ ~ ~, *t'o* ~ ~ ~, *t'ū t'ū t'ū t'ū*, *tuc tuc tuc*, *u̯l̥ᵘ u̯lᵘ u̯l̥ᵘ u̯lᵘ u̯l̥ᵘ* (chest. 5742);

b₂. parțial: *bl̥vl̥ vl̥ vl̥*, *hăbl̥ᵘ bl̥ᵘ bl̥ᵘ bl̥ᵘ* (chest. 5742);

c. interjecții onomatopeice compuse: *mac-mac-cu colác-cu colác* (chest. 5739); *criŋc criŋc-cluc cluc*, *c/sut-c/sut-c/sut-c/sut*, *tpră-tpră* (chest. 5742);

d. o construcție comparativă: *fac maị máre gā gā ca gîștele* (chest. 5739); [fac] *cam ca gâștele* (chest. 5742);

e. verb onomatopeic: *a pâsăi* (chest. 5739).

3.1.1. Distincția în cadrul interjecțiilor onomatopeice a două categorii – interjecții onomatopeice (simple) și interjecții onomatopeice reduplicate (total sau pațial) – se justifică nu numai din perspectiva formei, dar și din punct de vedere etimologic. Din punct de vedere formal, constatăm că marea majoritate a onomatopeelor au fost înregistrate în dicționare doar ca forme simple, nereduplicate, deși, în vorbire, ele sunt atestate, cel mai frecvent, în variantă reduplicată. Pentru a arăta că o formă onomatopeică poate apărea în variantă reduplicată, dicționarele recurg, dar nu consecvent, la o paranteză explicativă de tipul: (De obicei repetat) DEX, DLR sau (Adesea repetat) DEX, DL, DLR, (repetat) DL, MDA, (uneori repetat) DL.

O altă perspectivă în redarea interjecțiilor onomatopeice ne oferă DOOM. Din punct de vedere lexicografic, această lucrare conferă formelor reduplicate statut de cuvinte compuse, fiind un subtip al interjecției onomatopeice simple: *fâl/fâl-fâl*, *ga/ga-ga*, *ha/ha-ha*, *ham/ham-ham*, *lipa*/*lipa-lipa*, *pui/pui-pui* etc.

3.1.2. Un alt argument pentru inventarierea onomatopeelor reduplicate îl reprezintă formele verbale care pot fi explicate dintr-o interjecție onomatopeică reduplicată: *a clocăi* (< *clo-c(lo)* + suf. *-ăi*), *a curcăi* (< *cur-c(ur)* + suf. -ăi), *a găgăi* (< *ga-ga* + suf. *-ăi*), *a gâgăi* (< *gî-gî* + suf. *-ăi*), *a gârgăi* (< *gâr-g*(*âr*) + suf. *-ăi*), *a gugăi* (< *gu-gu* + suf. *-ăi*), *a huhăi* (< *hu-hu* + suf. *-ăi*), *a mormăi* (< *mor-m*(*or*) + suf. *-ăi*) etc.

3.2. Documentarea verbelor care au la origine o interjecție onomatopeică este bine reprezentată în *Chestionareul* ALR II. Numeroasele forme verbale și variantele lor înregistrate în anchetele ALR II pentru tipul de întrebare *Cum fac...?* confirmă, încă o dată, teoria lui S. Pușcariu (1920–1922, p. 96) potrivit căreia verbele derivate din tulpini onomatopeice „formează contingentul principal de cuvinte onomatopeice”. Cele mai frecvente verbe înregistrate sunt forme derivate cu sufixele *-ăi*, *-âi*, *-ăni*, *-ăli*, *-ui*, iar, o altă parte de verbe, este reprezentată de formațiile onomatopeice (sau formațiile expresive).

Răspunsurile la întrebările 5738. *Cum fac rațele*? (verb) – (Rațele) *măcăie* (ALR s.n., vol. II, h. 381), 5750. *Cum face porumbul*? – (Porumbelul) *îngurluie* (ALR s.n., vol. II, h. 384) sunt unitare, din punct de vedere lexico-gramatical înregistrându-se trei categorii de forme:

a. verbe onomatopeice: *a becăi*, *a checheti*, *a găgăi*, *a gâgăli*, *a gâgâi*, *a gârăi*, *a hăcăi*, *a măcăi*, *a măcăni*, *a ocăi*, *a răcăi*, *a răcăli*, *a vocăi* (ALR s.n., vol. II, h. 381); *a corăi*, *a coroi*, *a cotcorozi*, *a crurui*, *a curui*, *a gâgăli*, *a grăuni*,

BDD-A31544 © 2020 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 05:09:51 UTC)

a grugăi, *a gruhăi*, *a guhui*, *a gurlui*, *a guța*, *a hurlupa*, *a hurui*, *a îngurlui*, *a morăi*, *a rucăi*, *a turui*, *a ui* (ALR s.n., vol. II, h. 384);

b. verbe (generice): *a răgni*, *a striga*, *a zbiera* (ALR s.n., vol. II, h. 381); *a cânta*, *a îngâna*, *a geme*, *a mugi*, *a urla*, *zbiera* (ALR s.n., vol. II, h. 384);

c. *a face* + interjecție onomatopeică (reduplicată): [fac] *mac* ~ ~; *fac*^{u} *cr̄* ~ ~ ~ (ALR s.n., vol. II, h. 381); [face] *ū*, *cúcurū*; [face] *gū* ~ ~; *fáce hṹ hū hū hū*; *fâsi cur̄ cur̄ cur̄*; *fac* [6] *hū hū hū*; *fac* [6] *n̨̄ n̨̄ n̨̄* (ALR s.n., vol. II, h. 384).

3.3. În programarea răspunsului la întrebările 6192. *Cum face prepelița*? – *Răpuns la întrebarea*: *Cum face prepelița*? (ALR s.n., vol. III, h. 709), 6185. *Cum face huhurezul*? – *Răpuns la întrebarea*: *Cum face huhurezul*? (ALR s.n., vol. III, h. 715) s-a avut în vedere documentarea a două probleme lexico-gramaticale: verbul și onomatopeea. Deși se solicită înregistrarea formelor pentru două clase lexico-gramaticale, constatăm că răspunsurile sunt neunitare. Din punct de vedere lingvistic, răspunsurile se grupează astfel:

a. Majoritare sunt răspunsurile care documentează interjecția onomatopeică și interjecțiile onomatopeice reduplicate: *futfuríș*, *pătpădúkł*, *pipălác*, *pítpalac*, *pitpalác*, *pîrpalác*, *pîtpîlác*, *pîtpîndác*, *putpudúkł* (ALR s.n., vol. III, h. 709), *buhuhuhū*, *ĉuhuhṹ*, *huhuhuhū*, *iuhuhūūūū*, *ț̨ūi̯íc*, *uhohohohō* (ALR s.n., vol. III, h. 715); *bulburíc* ~, *kèpkeé* ~ ~, *cọ́t cọ́t*, *cutcudá* ~, *hîștl̀* ~ ~, *maụ* ~, *pic*^{u} ~ ~, *pítpalac* ~ ~, *piptălă̰c* ~ ~, *pîtpîndác* ~, *tăp* ~ ~, *ụọ ̯ụắ* (ALR s.n., vol. III, h. 709); *buhúu* ~, *ĉū*^{c} ~, *cutcui̯íu* ~ ~, *huhū* ~, *huhuhú* ~, *ū ū ū* (ALR s.n., vol. III, h. 715).

b. Verbul și onomatopeea sunt documentate în șapte puncte cartografice: *pîtpălāc*, *pâtpălăgéște/*pct. 130; *píue*: *pipălác* ~ ~/pct. 102 (ALR s.n., vol. III, h. 709); *buhăiéște: buhúu* ~/pct. 605; *iuhuhūū*, *chiotéște*/pct. 2; *iúhuhuhuhū*, *chíue*/pct. 784; *a huhureáză*: *ĉuhuhṹ*/pct. 836; *huhureáză*: *huhū* ~/pct. 531; *huhuhú* ~, *huhureáză*/pct. 284 (ALR s.n., vol. III, h. 715).

c. Se răspunde cu forma verbală în trei puncte de anchetă: *a chiui*, *a huhura*, *a huhureza* (ALR s.n., vol. III, h. 715).

d. Se înregistrează răspunsuri analogice: [face] *ca búha*, *cântă ca cocoșu*, *chiuie ca flăcăii*, *dă chiot ca dracu* (ALR s.n., vol. III, h. 715).

e. În alte puncte se răspunde cu termeni generici de tipul *cântă*, *face* (ALR s.n., vol. III, h.709, 715), *numără*, *zice* (ALR s.n., vol. III, h. 709), *tremură*, *țipă* (ALR s.n., vol. III, h. 715) urmați sau nu de o interjecție onomatopeică.

3.4. Raportul motivat *vs* nemotivat semantic nu poate fi urmărit consecvent în cadrul acestor răspunsuri, dar corelarea onomatopeelor cu termeni obținuți ca răspuns la întrebările precedente care documentează numele necuvântătorului, demonstrează caracterul motivat al formelor înregistrate. Asocierea dintre termenul care desemnează obiectul și realitatea extralingvistică se constituie ca un tipar denominativ în nomenclatura ornitologiei populare: 1) *pitpălácă*, 2) *pitpălác – pítpalác* (onomat.)/pct. 29; 1) *pipălácă*; *-láce*, 2) *pipălác*; *-láci – pípălāc* (onomat.)/ pct. 102; 1) *pătpălacă*; *-lắci – pítpălāc* (onomat.)/pct. 105; 2) *tăptălăgói*; ~ – *tăp* ~ (onomat.)/pct. 260; 2) *puchipurúchi – puḱpurúkł* (onomat.)/pct. 574; 1) *pâtpândácă*; *-dáce*, 2) *pâtpândác – pîtpîndác* (onomat.)/pct. 705; 1) *pârpăláca* [art.],

BDD-A31544 © 2020 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 05:09:51 UTC)

2) *pârpălói – pîrpălác* (onomat.)/pct. 784; 1) *pâtpălácă*, 2) *pâtpălác – pîtpălác* (onomat.)/pct. 886; 1) *pâtpălácă*, 2) *pâtpălăcói – pîtpălác* (onomat.)/pct. 899 (ALR s.n., vol. III, h. 708, 709)[10]; 1) *cutcurézu* [art.], 2) *cutcureáză – cutcuiíu* (onomat.)/pct. 29; 1) *ciuhuréz – śúhuhū* ~ (onomat.)/pct. 105; 1) *ciuhuréte*, 2) *ciuhureṭoáică – ĉuhuhú* (onomat.)/pct. 762; 1) *ciuhuréz*; ~, 2) *ciuhurezoáne*; ~ *– śuhuhū́* (onomat.)/pct. 833; 1) *ciuhuréz*; ~, 2) *ciuhuroáică*; *-roáice – ĉuhuhū́* (onomat.)/pct. 848 (ALR s.n., vol. III, h. 714, 715).

3.4.1. Unii dintre termeni înregistrați pentru noțiunile *prepeliță*, respectiv *huhurez*, pot fi explicați prin: conversiune gramaticală (substantivizarea nemarcată a interjecției: *pâtpălác* (s.m.) < *pítpălác* (interj. onomat.), *pipălác* (s.m) < *pípălāc* (interj. onomat.), *puchipurúchi* < *puchipurúchi* (interj. onomat.)), derivare postinterjecțională (*pârpălácă* (s.f.) < *pîrpălác* (interj. onomat.), *pâtpălácă* (s.f.) < *pítpălác* (interj. onomat.), derivare postverbală (*huhureáză* (s.f.) < *huhurezá* (vb.)/ pct. 836, h. 714), derivare regresivă (*cutcuréz* (s.m.) < *cutcurezá* (< *cutcuiú* (interj. onomat.))/pct. 29, h. 714; *huhuréz* (s.m.) < *huhurezá* (vb.)/pct. 531, h. 714), derivare cu sufixe (*ciuhuréte* < *ciuhurá* + suf. *-ete*).

3.4.2. Prin stabilirea celor trei tipuri de întrebări (a. *Numele necuvântătorului*, b. *Cum face*? (onomatopee), c. *Cum face*? (verb)) autorii și anchetatorii *Atlasului lingvistic român* pun în evidență problematica motivării semnului lingvistic, urmărind premisele alegerii motivantului și etapele care conduc spre apariția inovației lexicale.

4. A treia serie de chestiuni care documentează un conținut semantic redat interjecțional este reprezentată de întrebările care indică modalitatea de exprimare a unei stări[11]: 3252. *Cum se exprimă repulsiunea*? (*ptiu*), 3256. *Cum se exprimă admirația*, *surpriza*, *mirarea*?. Termenii notați ca răspuns la aceste întrebări, pot fi grupați astfel:

a. interjecții simple: *āh*; *ăi̯*, *ău*, *ăli*, *c̄*, *e̯e̯*, *f̄*, *i̯i̯*, *he/ăi̯*, *hī*, *hîm̯*, *hr̥*, *n̄*, *pf/sī́*, *phi*, *pt/füi*, *ptʃi̯ïú*, *pít'heş*, *pt'iī*, *ptū*, *tfu*, *tf/hᵘ*, *uu̯ä*, *u̯ă*, *valio*, *vălio*, *vîi* (chest. 3252); *am̄*, *āoleó*, *au̯lălă*, *ắu̯oi̯li̯ĕu̯*, *brē*, *ćī*, *he/ăi̯*, *hī*, *hu̯éī*, *lelī́*, *mă̄*, *ō*, *pf/sī́*, *phu̯ăi̯*, *u̯ă*, *vălēu̯* (chest. 3256);

b. interjecții reduplicate: *hm̄́ hm̥ hm̄́*, *hm̄ hm̄ hm̄*, *măi̯ măi̯* ~ ~, *ț* ~ ~ ~ ~ ~, *vai̯ vai̯* (chest. 3256);

c. interjecții compuse: *pfĭ ha*, *phí há*, *fu̯ hī* (chest. 3253); *āu̯ lă̆ lă̆*, *ehehé li̯eu̯*, *i̯o̯ó i̯oi̯*, *lelé brēi̯*, *no̯ măi̯*, *phī ha*, *văi̯ mă*, *ǖi̯ mă* (chest. 3256);

d. interjecție + substantival: *ai̯ d'ĕ mińě şí d'ĕ mińě*; *ái̯ d'o míne*; *au̯ du̯ắmńi̯*; *i̯o̯i̯ dómńě*, *dómńě*; *ō du̯ắmńě*, *du̯ắmńě*; *vai̯ dómńě*; *vái̯ d'ĕ míńě*; *vai̯ di mini şî di mini* (chest. 3256);

[10] Pentru noțiunea *potârniche*, în ancheta lui S. Pop, termenii cu origine într-o formă onomatopeică sunt înregistrați doar în 6 puncte cartografice: *pipelác*/pct. 10, *pitpalác*/pct. 30, *pitpaláchi*/pct. 230, *pitpălácă*/pct. 190, *pâtpândác*/pct. 677, *tăptălácă*/pct. 283. Vezi ALR I, chest. 1044.

[11] Pentru ocurența și frecvența acestor interjecții în textul dialectal vezi și ALRT II.

BDD-A31544 © 2020 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 05:09:51 UTC)

e. interjecție, urmată de o mențiune a subiectului anchetat: *ă̋i̯ c-aș́á ńi de gri̯áță*; *pít'hęș că mńi scírbă*; *î̄, tári ńi scírbă, nic̑ nu mă ui̯t*; *ū, mi̯-e sílă* (chest. 3252); *ī, śě ńirárę*; *u̯ă̋, dǫ́mńę̋ ferę́śt'ě*; *mî̆i̯, da frumós îi̯*; *vă̋lēu̯, văzúi̯ ș́ʲ pe ásta*; *ī̄, da îi̯ di̯ mai̯ lúmi̯*; *áu̯ū̄, n-am mai̯ văzút aș́á ńinúnę*; *ɧeɧé̋, táre-i̯ frumu̯ós* (chest. 3256);

f. verb: *a-fi muncă*, *a-i fi scârbă*, *a-i fi silă*, *a se întoarce* (sau *a întoarce capul*), *a se încreți* (închide ochii și strânge fața), *a se oțări*, *a scuipa* (cu variantele *a schipi*, *a scopia*, *a scupi*, *a scupii*, *a stropi*, *a stupi*, *a șchipi*, *a știopi*, *a ștopi*), *a se scutura*, *a se strâmba* (chest. 3252); *a clătina din cap*, *a plesni în plame* (chest. 3256).

4.1. Răspunsurile de mai sus sunt completate de cele mai multe ori de o explicație non-verbală pe care anchetatorul o redă în paranteze drepte. Prin acest tip de interogare, anchetatorul notează gesturile subiectului anchetat, realizând și o documentare gestuală a unei stări emoționale: *strânge umerii*, *întoarce capul la dreapta și schițează depărtarea*, *întoarce capul într-o parte*, *ridică mâinile în dreptul feței și se retrage*, *scutură capul*, *face o grimasă*, *apleacă spre stânga capul*, *scutură palma cu degetele desfăcute*, *întoarce capul într-o parte*, *se strâmbă și închide ochii*, *arată cu mâna să se depărteze*, *clătește capul aplecat în jos și spre stânga*, *face gestul vomitării*, *se strâmbă și scutură capul*, *strâmbă gura*, *închide ochii*, *scutură des capul* (chest. 3252); *ridică mâinile cu palmele spre mine*, *lovește o mână de alta*, *ridică sprâncenele*, *ridică mâinile desfăcute spre cap și le îndepărtează una de alta*, *ridică pălmile în sus*, *ridică mâinile în dreptul feței*, *deschide ochii mare*, *leagănă capul de pe un umăr pe altul de la stânga la dreapta*, *cască gura și aspiră aerul*, *cască gura*, *bate o dată din palme* (chest. 3256).

Analizând tipologia răspunsurilor la întrebarea *Cum se exprimă o stare?*, distingem două tipuri de documentare a unei stări: lingvistică (redată interjecțional, verbal) și non-lingvistică (gestual).

Despre întrebările care presupun un răspuns non-verbal, I. Mării preciza că odată cu „programarea, anchetarea și prezentarea acestor probleme am ieșit din domeniul lexicului, al onomasiologiei și semasiologiei lexicale, și am intrat (cu folos chiar pentru lingvistul lexicolog) pe terenul (necultivat încă) a ceea ce noi numim (cu și fără ghilimele) semasiologie și onomasiologie nonlingvistică (= non-verbală: gestuală, referențială)” (Mării 2004, p. 14).

5. Ortografierea interjecțiilor și a onomatopeelor reprezintă o problemă care nu au fost încă soluționată, întrucât „interjecțiile sunt mai greu de normat, inclusiv sub aspect ortografic” (DOOM, LXVII).

5.1. Inexistența unor norme minimale de redare ortografică a formelor interjecționale (onomatopeice) elimină din dicționare structurile reduplicate care nu au statut nici de forme simple, nici de forme compuse. Or, așa cum remarca S. Pușcariu, reduplicarea (totală sau parțială) poate fi un indiciu al valorii interjecționale a unui lexem.

BDD-A31544 © 2020 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 05:09:51 UTC)

Nici tratatele de gramatică a limbii române nu oferă o analiză unitară a onomatopeelor reduplicate, fiind considerate forme simple[12], forme repetate[13] sau forme compuse[14].

5.2. Din punct de vedere fonetic, dicționarele se rezumă la a reda lungimea unor vocale a unor consoane lichide sau fricative (*mac* – uneori pronunțat cu a „prelungit" (DLR), *mu* – de obicei pronunțat cu „u" prelungit sau repetat) (DLR), (cu „u" lung) (DEX), *câr* – de obicei cu *r* susținut (DA), *vâj* – pronunțat cu „j" prelugit (DLR), *hâș* – pronunțat cu „ș" lung sau repetat (DA)) sau redau pronunția interjecției onomatopeice: *bâz* – pronunțat *bzz*, *fâț* – pronunțat *fț*, *hâș* – pronunțat *hș* (DA).

6. Evaluarea răspunsurilor pentru cele trei tipuri de întrebări – *Cum chemi/ alungi un necuvântător?*, *Cum face…?*, *Cum se exprimă o stare?* – relevă două categorii de conținuturi semantice: lingvistice și non-lingvistice (gestuale). Conținuturile semantice redate lingvistic pot fi grupate în funcție de clasa lexico-gramaticală a termenului/termenilor primiți ca răspuns, astfel identificându-se răspunsuri de tip interjecțional, verbal, iar ocazional răspunsuri de tip substantival și zoonimic.

Răspunsurile de tip interjecțional se caracterizează printr-o mare varietate de termeni care nu au fost înregistrați decât parțial în principalele dicționare ale limbii române.

ABREVIERI BIBLIOGRAFICE. SIGLE

Adam 2019 = Gabriela Violeta Adam, *Din arhiva Muzeului Limbii Române. Chestionarul anchetelor de probă ale **Atlasului lingvistic român***, în CSP, IV, 2013, p. 37–51.

ALR II, s.n. = *Atlasul lingvistic român*. Partea a II-a, serie nouă, de Emil Petrovici. Redactor principal Ioan Pătruţ, vol. I–VII, Bucureşti, Editura Academiei, 1956–1972 (I–II, 1956; III, 1961; IV, 1965; V, 1966; VI, 1969; VII, 1972).

ALRT II = Emil Petrovici, *Texte dialectale* culese de ... *Suplement la Atlasul lingvistic român II (ALRT II)*, Sibiu–Leipzig, Muzeul Limbei Române–Otto Harrassowitz, 1943.

Arhiva Atlasului lingvistic român I, II, de S. Pop și E. Petrovici, material inedit în arhiva Atlasului lingvistic român aflată la Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu" din Cluj-Napoca.

Avram 1997 = Mioara Avram, *Gramatica pentru toți*. Ediția a II-a revăzută și adăugită, București, Editura Humanitas, 1997.

Chestionarul ALR I = *Chestionarul Atlasului lingvistic român II*. Elaborat, în cadrul Muzeului Limbii Române, de Sever Pop și editat, în cadrul Institutului de Lingvistică și Istorie Literară, de Doina Grecu, I. Mării, Rodica Orza, S. Vlad. Coordonator: I. Mării, Cluj-Napoca, Universitatea din Cluj-Napoca–Institutul de Lingvistică și Istorie Literară, 1989.

[12] Formele interjecționale reduplicate sunt integrate de autorii GALR I în categoria interjecțiilor simple: „Interjecțiile simple pot fi repetate, de obicei o dată sau de două ori, fără pauză în rostire [...]. Repetarea este obligatorie sau aproape obligatorie pentru majoritatea interjecțiilor folosite pentru adresarea către animale (*pis-pis*), la unele onomatopee (*cioc-cioc*, *ham-ham*, *mac-mac*, *mor-mor*) sau la unele interjecții injonctive (*nani-nani*)" (GALR I, p. 661). Vezi, în acest sens, și Avram 1997, p. 293.

[13] Vezi, în acest sens, GBLR, p. 316.

[14] Pentru această interpretare, vezi Irimia 2008, p. 338, LRC, p. 352.

BDD-A31544 © 2020 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 05:09:51 UTC)

Chestionarul ALR II = *Chestionarul Atlasului lingvistic român II*. Elaborat, în cadrul Muzeului Limbii Române, sub conducerea lui Sextil Pușcariu, de Emil Petrovici și editat, în cadrul Institutului de Lingvistică și Istorie Literară, de Doina Grecu, I. Mării, Rodica Orza, S. Vlad. Coordonator: I. Mării, Cluj-Napoca, Universitatea din Cluj-Napoca–Institutul de Lingvistică și Istorie Literară, 1988.

Chestionar I. Calul = *Chestionar pentru un atlas lingvistic al limbii române*, I. *Calul*", Cluj, Institutul de Arte Grafice „Ardealul", 1922.

CSP =„Caietele Sextil Pușcariu". Actele Conferinței Internaționale „Zilele «Sextil Pușcariu»", Cluj-Napoca, I, 1913 și urm.

DA/DLR = *Dicționarul limbii române*. Ediție anastatică după *Dicționarul limbii române* (DA) și *Dicționarul limbii române* (DLR), București, Editura Academiei Române, 2010.

DER = Alexandru Ciorănescu, *Dicționarul etimologic al limbii române*, București, Editura Saeculum, 2017.

DEX = *Dicționarul explicativ al limbii române*. Ediția a II-a, București, Editura Univers Enciclopedic, 1998.

DL = *Dicționarul limbii române literare contemporane*, vol. I–IV, București, Editura Academiei, 1955–1957.

DOOM = *Dicționarul ortografic*, *ortoepic și morfologic al limbii române*. Ediția a II-a revăzută și adăugită, București, Editura Univers Enciclopedic, 2005.

DR = „Dacoromania". Buletinul Muzeului Limbii Române, Cluj, I–XI, 1920/1921–1948.

GALR I = *Gramatica limbii române*, vol. I. *Cuvântul*, Tiraj nou, revizuit, Editura Academiei Române, București, 2008.

GBLR = Gabriela Pană Dindelegan (coord.), *Gramatica de bază a limbii române*, București, Univers Enciclopedic Gold, 2010.

Irimia 2008 = Dumitru Irimia, *Gramatica limbii române*. Ediția a III-a revăzută, Iași, Editura Polirom, 2008.

LRC = Iorgu Iordan, Vladimir Robu, *Limba română contemporană*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1978.

Mării 2004 = Ion Mării, ALR – *Din însemnările unui redactor*, în idem, *Contribuții la lingvistica limbii române*, Cluj-Napoca, Editura Clusium, 2004, p. 107–139.

MDA = *Micul dicționar academic*, vol. I–IV, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, 2001–2003.

Pușcariu 1920–1921 = Sextil Pușcariu, *Din perspectiva dicționarului*, I. *Despre onomatopee în limba română*, în DR, I, 1920–1921, p. 73–108.

Puşcariu 1937 = Sextil Puşcariu, *Les onomatopées dans la langue roumain*, în idem, *Études de linguistique roumaine*, Cluj–Bucureşti, Imprimeria Naţională, 1937, p. 319–351.

Pușcariu 1974 = Sextil Pușcariu, *Din perspectiva dicționarului*. *Despre onomatopee în limba română*, în idem, *Cercetări și studii*, ediție îngrijită de Ilie Dan, București, Editura Minerva, 1974, p. 170–195.

TDRG = H. Tiktin, *Rumänisch-Deutsches Wörterbuch*. 3, überarbeitete und ergänzte Auflage von Paul Miron und Elsa Lüder, Band I–III, Cluj-Napoca, Editura Clusium, 2000.

Vlasin 2019 = Veronica Ana Vlasin, *Din arhiva Muzeului limbii române. Ancheta de probă din Săliște (jud. Sibiu)*, în CSP, IV. 2019, p. 288–298.

THE DOCUMENTATION OF INTERJECTIONAL SEMANTIC CONTENTS IN THE ROMANIAN LINGUISTIC ATLAS II
(*Abstract*)

The documentation of the interjectional semantic contents is onomasiologically indirecty achieved through three kinds of questions in the *Romanian Linguistic Atlas*: *How do you call/chase an animal*?, *How does ... make/sound like*?, *How do you express a feeling of...*?

BDD-A31544 © 2020 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 05:09:51 UTC)

Analyzing the registered answers we identified two categories of semantic contents: linguistic and non-linguistic (gestures). The semantic contents linguistically expressed can be grouped according to the lexico-grammatical class of the term(s), thus identifying answers like interjections, verbs and occasionally nouns and zoonyms.

The interjection type answers are represented by a great variety of terms only partially registered so far by the main dictionaries of the Romanian language.

Cuvinte-cheie: *interjecție*, *onomatopee*, *verb*, *conținut semantic interjecțional*, ***Atlasul lingvistic român II***.

Keywords: *interjection*, *onomatopoeia*, *verb*, *interjectional semantic content*, ***The Romanian Linguistic Atlas II***.

Institutul de Lingvistică și Istorie Literară
„Sextil Pușcariu” al Academiei Române
Cluj-Napoca, str. E. Racoviță, 21
gabrieladomide@yahoo.com

BDD-A31544 © 2020 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 05:09:51 UTC)